

Sygn. akt I C 49/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSO Danuta Sawicz-Nowacka**

Ławnicy: ./.

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Gzyl

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2016 r. w Zielonej Górze

sprawy z powództwa: Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko: T. C.

z udziałem: Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie oznaczonej sygnaturą akt I Nc 68/15 w stosunku do pozwanej T. C. i powództwo oddala;
2. zasądza od strony powodowej Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz pozwanej T. C. kwotę 11.217 zł (jedenaście tysięcy dwieście siedemnaście złotych i 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Zielonej Górze) kwotę 2.645 zł tytułem części opłaty od zarzutów, od której pozwana była zwolniona.

Sygn. akt I C 49/16

UZASADNIENIE

Strona powodowa - Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wystąpiła

z powództwem przeciwko J. C. i T. C. domagając się orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by pozwani zaspokoili solidarnie roszczenie strony powodowej w kwocie 179.612,55 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 24 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz obciążenia solidarnie pozwanych kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swe stanowisko strona powodowa powołała się na złożony weksel z dnia 26.06.2012 r. i na fakt niewykupienia przez pozwanych weksla na żadaną kwotę.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 7 maja 2015 r. (k. 37 akt) tut. Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwani nie podjęli nakazu skierowanego na adres Ż. ul. (...) wskazany w pozwie a sąd uznał skuteczność doręczenia i stwierdził prawomocność nakazu.

W zarzutach z dnia 30.11.2015 r. od wydanego nakazu zapłaty, złożonych wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów, pozwana T. C. (k. 46-47 akt) wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości oraz odstąpienie od obciążenia pozwanej kosztami sądowymi.

W uzasadnieniu pozwana przyznała fakt zawarcia umowy kredytowej z powodowym bankiem oraz niesystematycznego regulowania należności z tytułu wymagalnych rat. Pozwana zarzuciła stronie powodowej niewykazanie staranności w kwestii należytego poinformowania jej o istniejącym zadłużeniu, ponadto wskazała, iż dochodzona kwota jest wyliczona nierzetelnie i niezgodnie ze stanem faktycznym wobec tego konieczna jest weryfikacja kwoty.

W uzasadnieniu wniosku o przywrócenie terminu pozwana podniosła, że o wydaniu nakazu zapłaty dowiedziała się od komornika sądowego z pisma które otrzymała 24.11.2015 r., który skierował egzekucję na prawidłowy jej adres tj. Ż. ul. (...), gdzie jest zameldowana od 17.04.2014 r., a mieszka od 2010 roku, o czym poinformowała powodowy Bank w dniu 18.07.2014 r. (k – 81 – 82).

W piśmie datowanym na dzień 29 lutego 2016 r. (k. 99-103 akt) zatytułowanym

„zarzuty do nakazu” po zapoznaniu się z pozwem pozwana zarzuciła, że nie była powiadamiana przez powodowy Bank o kolejnych umowach, aneksach i porozumieniach zawieranych bezpośrednio z dłużnikiem, stąd żywiła przekonanie, że poręczenie którego udzieliła wygasło. Powołała się na fakt zawarcia umowy restrukturyzacyjnej, który w jej mniemaniu, doprowadził do wygaszenia wszystkich uprzednio zawartych umów kredytowych. Dostrzegła, iż nie podpisywała umowy restrukturyzacyjnej, nie poręczała jej, nie została nawet poinformowana o fakcie jej zawarcia. Pozwana zwróciła uwagę na fakt nieprzedłożenia przez powodowy bank porozumienia wekslowego, którego przyczyny upatruje we wskazanych uchybieniach. Powołała zarzut niezgodności weksla z treścią porozumienia wekslowego, co do wszystkich warunków udzielonego kredytu oraz ich spłaty. Nadto wywiodła, iż poręczenie zamieszczone na wekslu zawiera wadę w postaci braku osoby, za którą poręczono. Z ostrożności procesowej, powołała zarzut naruszenia zasad współżycia społecznego, w postaci zasady zaufania do instytucji finansowej oraz wykorzystania niewiedzy małżonki dłużnika, będącej konsumentem.

Wniosła o wstrzymanie nakazu zapłaty.

W piśmie datowanym na dzień 24 lutego 2016 r. (k. 106 akt) strona powodowa zakwestionowała stawiane jej zarzuty. Dostrzegła brak inicjatywy dowodowej pozwanej, nadto, potwierdziła, iż poinformowała pozwaną o istniejącym zadłużeniu.

Powódka zarzuciła, że pozwana nie przedłożyła umowy pożyczki jako dowodu w sprawie, ani nawet deklaracji wekslowej, tym samym roszczenie powódki dalej oparte jest wyłącznie na wekslu.

Na wezwania Sądu zobowiązujące powoda do przedłożenia deklaracji wekslowej, która stanowiła podstawę wypełnienia weksla in blanco, a także umów pożyczek zaciąganych przez pozwanego, powód odmówił złożenia dowodów.

Sąd postanowieniem z dnia 20.04.2016 r., wobec ustalenia nierzetelnego działania wierzyciela, zawiadomił o procesie w trybie art. 59 kpc Prokuratora Okręgowego w Zielonej Górze.

W piśmie datowanym na dzień 11 maja 2016 r. (k. 127 akt) Prokurator Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze zgłosił udział w postępowaniu.

W dniu 24.05.2016 r. do sprawy zgłosił się ustanowiony przez pozwaną profesjonalny pełnomocnik, który podtrzymał dotychczasowe stanowisko procesowe.

Na rozprawie w dniu 15 czerwca 2016 r. (k. 135 akt) Prokurator Prokuratury Okręgowej

w Z. przychylił się do stanowiska pozwanej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 26.06.2012 r. strona powodowa zawarła umowę kredytu z pozwanym J. C.. Pozwana poręczyła w tym dniu zobowiązanie na wekslu in blanco. Spłata kredytu następowała nieregularnie,

(okoliczność bezsporna).

W dniu 14 kwietnia 2014 r. Sąd rozwiązał związek małżeński pozwanej T. C. zawarty z J. C. przez rozwód. Począwszy od dnia 25 października 2013 r. funkcjonował w ich małżeństwie ustrój rozdzielności majątkowej,

(dowody:

- umowa o wyłączenie wspólności ustawowej małżeńskiej k. 48 akt,
- wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 14 kwietnia 2014 r wydany w sprawie oznaczonej sygnaturą akt I 2.C 50/14 k. 49 akt).

Strona powodowa wypełniła znajdujący się w jej dyspozycji weksel własny in blanco wystawiony przez J. C. i poręczony przez T. C. na kwotę 179.612,55 zł opatrując go datą płatności na dzień 24 listopada 2014 r.

Wezwanie wekslowe z dnia 4.11.2014 r. zostało wystosowane na adres pozwanej wskazany na odwrocie weksla, tj. ul. (...), Ż.. Pomimo tego, że w dniu 18 lipca 2014 r. pozwana podczas wizyty w siedzibie banku w Ż., dokonała aktualizacji adresu zamieszkania wskazując adres Ż. ul. (...). Korespondencja powróciła do nadawcy z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

Wniosek egzekucyjny został skonstruowany w oparciu o aktualny adres zamieszkania pozwanej, znany stronie powodowej w momencie wezwania do wykupu weksla i wniesienia pozwu,

(dowody:

- weksel k. 5-6 akt,
- wezwanie wekslowe k. 7,9 akt,
- karta klienta banku k. 81-82 akt,
- pismo przewodnie k. 79 akt).

W dniu 8 października 2013 r. strona powodowa zawarła z J. C.

umowę restrukturyzacyjną w przedmiocie określenia zasad spłaty zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów z dnia 26.06.2012 r. oraz z dnia 19.01.2010 r. i karty kredytowej M. B.. W umowie tej stwierdzono, że zadłużenie z tytułu zawartych umów wynosi łącznie 204.744,03 zł. Dłużnik uznał powyższy dług, który zobowiązał się uregulować w ratach miesięcznych do dnia 30 sierpnia 2015 r. Pozostawiono przy tym w mocy zabezpieczenia prawne powołanych kredytów,

(dowód:

- umowa restrukturyzacyjna k. 116 akt).

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wytoczone powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa wywodziła swe roszczenia z zobowiązania wekslowego w postaci weksla in blanco poręczonego przez pozwaną.

Przedstawiając rozważania jakie legły u podstaw rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należy wskazać, iż dopóty weksel nie zostanie indosowany, dopóty poręczyciel wekslowy wystawcy weksla może powoływać się na zarzuty ze stosunku podstawowego, co nie budzi wątpliwości w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 3 sierpnia 2006 r., IV CSK 101/06, publ. lex 195416). Pozwana, mimo iż jest poręczycielem wekslowym, jest zatem uprawniona do powoływania się na wypełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z 5 czerwca 1997 r., II CKN 185/97, z wyrok Sądu Najwyższego 31 maja 2000 r., V CKN 264/00).

W razie wypełnienia weksla in blanco w zakresie sumy wekslowej przez wierzyciela nie może on zasłaniać się wobec dłużnika abstrakcyjnością zobowiązania wekslowego, gdy dłużnik żąda rozliczenia dochodzonej kwoty. Wierzyciel ma wówczas obowiązek podać z jakiego tytułu domaga się zapłaty i przedłożyć stosowne wyliczenie (vide: wyrok SA w Poznaniu I ACa 1413/04 LEX 166828).

Odrębną natomiast kwestią jest oznaczenie rozkładu ciężaru dowodu w procesie, w którym pozwana powołuje się na zarzut wypełnienia weksla w sposób sprzeczny z zawartym porozumieniem wekslowym. Obowiązek wykazania zasadności okoliczności powoływanych dla uzasadnienia zarzutu spoczywa na podnoszącej ten zarzut pozwanej. Od strony powodowej należy jednak oczekiwać, że po podniesieniu zarzutu wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z porozumieniem wskaże ona, jakie wierzytelności i z jakiego stosunku podstawowego składają się na sumę wekslową. Powód w niniejszym postępowaniu nie podał temu obowiązkowi, o czym w dalszej części uzasadnienia.

W postępowaniu nakazowym na pozwanym spoczywa ciężar wykazania wszystkich okoliczności i zarzutów, na których została oparta obrona związana z zaskarżeniem nakazu zapłaty, zwłaszcza opartego na wekslu, który stanowi wyłączną podstawę faktyczną żądania pozwu. Strona powodowa nie musi bowiem powoływać w pozwie także drugiej, alternatywnej podstawy faktycznej roszczenia, również w sytuacji, gdy załączony weksel ma charakter gwarancyjny. Jej ryzyko procesowe, wynikające z ograniczeń w zakresie przedmiotowej zmiany powództwa, przyjętych w tym postępowaniu, wynika natomiast z niedopuszczalności przejścia na stosunek podstawowy, gdyby uzasadnione okazały się zarzuty wekslowe podniesione przez stronę pozwaną w zarzutach od nakazy zapłaty. W takim wypadku także wykazanie zasadności nieistnienia albo też wygaśnięcia roszczenia ze stosunku podstawowego, spoczywa wyłącznie na stronie pozwanej.

Na stronie pozwanej spoczywa więc ciężar wystąpienia co najmniej z inicjatywą złożenia przez stronę powodową dokumentów znajdujących się w jej dyspozycji, jak też, po uzyskaniu do nich dostępu, sformułowania szczegółowych zarzutów i ich udowodnienia.

Na tle okoliczności tej sprawy, pozwana zawnioskowała o przedstawienie przez powodowy Bank dokumentacji związanej z umową, którą zabezpieczał przedmiotowy weksel, w tym zwłaszcza porozumienia wekslowego, wywodząc, iż nie posiada pełnego do niej dostępu, gdyż nie była stroną umowy, a jej związek z kredytobiorcą został rozwiązany przez sąd przez rozwód. Powołując się na zasady prekluzji dowodowej strona powodowa odmówiła przedłożenia żądanych dokumentów. Istotnie, art. 493 § 1 k.p.c. wprowadza prekluzję dotyczącą podnoszenia zarzutów, podawania twierdzeń odnoszących się do okoliczności faktycznych oraz powoływania dowodów na ich poparcie. Nowe zarzuty i okoliczności faktyczne, niepowołane w zarzutach

od nakazu zapłaty, mogą być wzięte pod uwagę, a dowody na ich poparcie przeprowadzone jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub potrzeba ich powołania wynikła później. Należy przy tym stanowczo podkreślić, że o tym, czy zaistniała potrzeba późniejszego zgłoszenia wniosków dowodowych, decydują okoliczności

i uwarunkowania związane z tokiem konkretnej sprawy, a przepisy o prekluzji dowodowej

nie mogą być interpretowane i stosowane w sposób formalistyczny kosztem możliwości merytorycznego rozpoznania sprawy. To do dyskrejonalnej władzy sądu należy ocena, czy strona powołała twierdzenia lub dowody we właściwym czasie, tj. czy strona mogła, i z uwagi na naturalny bieg procesu, powinna była powołać twierdzenie lub dowód wcześniej ze względu na jego powiązanie z materiałem poprzednio zaprezentowanym. Pozwana w związku z nierzetelnym prowadzeniem postępowania przez powoda (wskazanie niewłaściwego adresu) złożyła zarzuty i wnioski o przywrócenie terminu do jego złożenia, gdy została wszczęta sprawa egzekucyjna (już na właściwy adres), **nie znając treści pozwu**. Tym samym Sąd dostrzegając potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego o wskazywane przez pozwaną dokumenty, ponowił zobowiązanie o ich przedłożenie. Strona powodowa bezpodstawnie uchyliła się od tego obowiązku. Tymczasem, należy zauważyć, iż adresatem reguł prekluzji dowodowej są strony, nie zaś sąd rozpoznający sprawę. Natomiast błędne decyzje w zakresie postępowania dowodowego podyktowane prekluzją procesową z art. 493 § 1 k.p.c. mogą być kwestionowane w drodze zarzutu naruszenia powołanego przepisu, po wyczerpaniu procedury zwrócenia uwagi Sądu na te uchybienia w trybie art. 162 k.p.c.

Istnienie deklaracji wekslowej niewątpliwie ułatwia sytuację dowodową wierzyciela. Deklaracja wekslowa stanowi w istocie umowę kształtującą zakres odpowiedzialności dłużników wekslowych. Faktem jest, że w procesie wekslowym dowód przeciwny, a więc nieistnienia wierzytelności, zostaje przerzucony na dłużnika, a to w związku z domniemaniem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksła (vide: uzasadnienie uchwały SN z 7 stycznia 1967, III CZP 19/66, OSNCP 1968, poz. 79). Ażeby jednak pozwana mogła ten dowód przeprowadzić, musi wiedzieć, z jakiego tytułu strona powodowa wywodzi roszczenia.

W realiach niniejszej sprawy, strona powodowa chociażby po to, żeby umożliwić pozwanej przeprowadzenie dowodu, że oznaczona w wekslu suma wekslowa nie odpowiada treści zobowiązania pozwanej, winna skonkretyzować wierzytelność na tyle precyzyjnie, chociażby w postaci przedstawienia wyliczenia i wskazania co składa się na sumę zadłużenia, by pozwalało to pozwanej na przeprowadzenie dowodu, że zobowiązanie nie istnieje lub istnieje w wysokości niższej niż twierdzi strona powodowa.

Przechodząc do zarzutu braku skutecznego przedstawienia weksła do zapłaty, Sąd wprawdzie uznał, iż nieprzedstawienie w terminie weksła do zapłaty nie skutkuje wygaśnięciem zobowiązania wekslowego wystawcy weksła własnego i poręczycieli, jednakże uwadze Sądu nie uszło nierzetelne i odbiegające od przyjętych standardów postępowanie powodowego Banku. Niezrozumiałe jest działanie instytucji finansowej, polegające na kierowaniu przedsądowej korespondencji, a także wskazywaniu w piśmie inicjującym postępowanie sądowe adresu zamieszkania pozwanej, innego aniżeli w piśmie aktualizującym jej dane osobowe (k – 81-82), zwłaszcza w sytuacji kiedy wniosek egzekucyjny został skierowany na właściwy adres !

Natomiast nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pełnomocnika pozwanej, że wobec zawarcia umowy restrukturyzacyjnej nie może być dochodzona od pozwanej należność kredytowa, którą poręczała, albowiem umowa restrukturyzacyjna kredytu z dnia 8 października 2013 r. nie jest odnowieniem zobowiązania w rozumieniu art. 506 § 1 k.c. Umowa restrukturyzacyjna zmieniła jedynie warunki spłaty zobowiązania i nie stworzyła nowej podstawy prawnej dla istnienia zadłużenia.

Skoro strona powodowa nie tylko że nie podała sumy zadłużenia i składników długu, tj. nie wykazała co składa się na tę sumę, strona pozwana nie jest w stanie wykazać niezgodności sumy wekslowej z zawartą deklaracją wekslową (porozumieniem) co powoduje upadek roszczenia opartego na wekslu.

Przedstawiony stan faktyczny i skąpy materiał dowodowy nie pozwala na przypisanie pozwanej obowiązku zapłaty na rzecz powoda żądanej w pozwie kwoty. W tej sytuacji przysługuje stronie powodowej roszczenie ze stosunku kauzalnego (podstawowego).

Mając powyższe na uwadze uchylono nakaz zapłaty na mocy art. 496 k.p.c. i powództwo oddalono.

Powyższy stan faktyczny ustalił Sąd na podstawie powołanych powyżej i zgromadzonych

w aktach sprawy dokumentów dopuszczonych w charakterze dowodu. Odnośnie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, należy wskazać, że ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości stron, a Sąd z urzędu nie dostrzegł również jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich mocy dowodowej. Stąd też, ta kategoria dowodów została obdarzona w całości walorem wiarygodności.

O kosztach procesu Sąd ferował w oparciu o treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, obowiązek zwrotu tychże kosztów spoczywa na stronie powodowej jako stronie przegrywającej sprawę.

Koszty poniesione przez pozwaną obejmują koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.217 zł, obliczone zgodnie z treścią § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800) w zw. z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) powiększone o koszt opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Mając na uwadze powyższe zważenia Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.